

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Novo ministrstvo.

V soboto smo dobili zopet novo ministrstvo. Že hitro menjavanje vlad nam z ozirom na avstrijski konservatizem, na odreenelost, ki označuje vse naše odnose, jasno kaže, da živimo v povsem izrednih, jako kritičnih razmerah. Naša državna polovica je v zadnjih letih porabila toliko ministrstev, kakor kaka srednjeameriška republika.

O novi vladi se pravi, da bo nepristranska in dokaz za to se vidi v tem, da je uradniška. Če si pa člene novega ministrstva natančneje ogledamo, nastanejo hitro dvomi glede njihove nepristranosti. Resorni ministri so vsi nemške narodnosti in prav najvažnejše portfelje so dobili možje, ki so strankarji in odločni pristaši nemške leve, poleg katerih sedita dva nemška klerikalca. Različni nemški listi so imetelje najvažnejših portfeljev reklamirali za svoje pripadnike, za somišljenike svojih strank, a nobeden ministrov ni temu ugovarjal.

Poleg teh nemških ministrov sedita dva ministra brez portfelja, katerih delokrog je omejen na severne dežele, na Češko, Moravsko in Gališko, tako, da kraj vseh simpatij za dr. Rezeke tudi teh dveh ministrov ni smatrati kot zastopnikov slovenske večine naše državne polovice. Jugoslovani seveda nimamo nobenega zastopnika v ministrstvu. Naši poslanci nimajo moči niti volje, prisiliti odločilne kroge, da bi nas spoštovali in uvaževali, in zato nas ti krogi prezirajo in bagatelizirajo.

Novo ministrstvo se je upeljalo s programatično izjavo, katero je priobčila veleoficiozna „Wiener Abendpost“. V tej izjavi je rečeno, da smatra nova vlada rešitev narodnostnih bojov potom porazumljenja za svojo najvažnejšo nalogo, združenje vseh močij v prosep države pa za svojo kulturno in gospodarsko misijo. V to svrhu hoče že tekom prihodnjih dni sklicati zaupnike prizadetih strank na konferenco na Dunaj in jim postaviti konkretne predloge, potem pa sklicati državni zbor, da v svojem delokrogu na podlagi uspehov pravnih konferenc sklepa glede dotičnih vprašanj.

Vlada hoče torej pred vsem narediti

konec narodnostnim nasprotjem, napraviti hoče mir med narodi in to s pomočjo jezikovnega zakona. Iz vladne izjave je sicer razvidno, da misli na nekak okvirni zakon, kateri okvir naj bi popolnili deželni zbori, a vzlic temu ne moremo zatajiti svoje vznemirjenosti. Spravne konference se bodo namreč nanašale samo na razmerje med Čehi in Nemci, vsled česar smo v dvomih, če bo okvirni zakon, ki ga ima vlada v mislih, veljal samo za dežele češke krone, ali tudi za druge kronovine. To je pa, kakor smo že neštivilokrat dokazovali, za nas Slovence in Hrvate največjega pomena, zakaj vsaka parcielná rešitev narodnostnega problema je za nas največje nevarnosti, taka rešitev bi bila za nas začetek — konca.

Vladna izjava je pisana nekam poetično, a vzlic njeni dolgoti in gostobesednosti pogrešamo v njej določnega političnega programa. V političnem oziru vlada ni pokazala barve in to gotovo po dobrem in vsestranskem premisleku in z ozirom na pravi njen namen, na prvo njeno nalogo, to je rešitev nagodbe.

Še pred rojstvom novega ministrstva je bilo razglašeno, da tudi ta vlada ne bo absolutno definitivna in da se bo, po sprejetju nagodbenih zakonov, lahko, ne da bi nastala posebna kriza, umaknila nekakemu koalicijskemu ministrstvu. Pravilnost te vlade je v najtesnejši zvezi z nagodbo. Vlada se omejuje na to, da pridobi za to nagodbo parlamentarno večino, a v to svrhu hoče najprej potom sprave pridobiti Čehi in Nemce, da dopuste normalno funkcioniranje državnega zbora, potem pa hoče pridobiti vse državnozbornske stranke, da bi glasovale za nagodbo in prevzele solidarno odgovornost zanjo. Vlada ve dobro, da, če bi danes vsaj formalno še obstoječa desnica glasovala za nagodbo, bi levica volilce tako razburila, da bi se uprli svojim poslancem, a ravno tako bi bilo z levico, če bi ona hotela glasovati za nagodbo. Zato išče vlada formulo, da omogoči tako desnici kakor levici glasovati za nagodbo, da bi nobena stranka ne mogla drugi ničesar očitati, in da bi se nobeni stranki ne bilo bati njenih radikalcev. Ta formula je: pred ogrsko nagodbo — narodnostni mir.

Slovenski in hrvatski narod nima prav nobenega vzroka, da bi imel do nove vlade količkaj zaupanja, s j kažejo razne okoliščine, da za to vlado slovenski in hrvatski narod sploh ne eksistira. Zanašamo se pa na to, da češki zastopniki ne bodo posnemali slovenskih in hrvatskih poslancev, in da ne bodo južnih Slovanov pri pravnih pogajanjih pustili na cedilu, nego brezpogojno vztrajali na stališču, ki so je tekom zadnjih dveh let opetovano zavzeli: ako sklne državni zbor jezikovni zakon, mora ta biti veljaven za vsa kraljestva in za vse dežele naše državne polovice, nikakor ne samo za posamezne kronovine.

V Ljubljani, 22. januarja

Spravna akcija.

Kakor naznanja vlada poluradno, razpošljejo se vabila k nemško-češkimi pravnim konferencam že v kratkem. „Politik“ poroča, da so parlamentarni voditelji nemškega in češkega naroda dobili informacije o temeljnih načelih Kórberjevega jezikovnega zakona ter se jih je obvestilo, kako visoko smejo iti v svojih zahtevah, da jih bo še moglo ministrstvo uvaževati. Da se med temi zahtevami dožene kompromis, to bo namen pravnih konferenc. Ako se dožene zjedinenje, predloži vlada načrt jezikovnega zakona parlamentu. Ako pa se ne doseže nikaka sprava, misli vlada sklicati državni zbor, a ga razpustiti takoj, ko se pokaže, da parlament ni zmožen delati. Čehi zahtevajo, da se grof Coudenhove, sedanjí praški namestnik, nadomesti z drugim možem, ki bo do Čehov nepristranejši kakor Coudenhove, ki je Nemce očitno protežiral.

Jugoslovani in novi jezikovni zakon.

„Slavisches Echo“ piše: Kakor „Slovanski Svet“ tudi „Slavisches Echo“ ni kričav demonstrant in nem čestilec mladočeške stranke in sicer zato, ker so se dali Mladočehi že parkrat prevarati, ker so pustili Hrvate in Slovence že parkrat na cedilu, in ker so Čehi mnogo preveč Čehi in premalo Slovani. Glede urejenja jezikovnega vprašanja v deželah češke krone niso Čehi dvakrat postopali prav, ker so sprejeli Ba-

denijeve in celo Gautscheve jezikovne na redbe. Take stvari se morajo prav za prav urediti z zakonom, katerega sklne parlament in ker se mora jezikovno vprašanje rešiti za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele z jednim zakonom in ker taka stranka, kakoršna je mladočeška vendar ne sme hoditi na led... Ako nimajo Jugoslovani tudi v novem Kórberjevem kabinetu nobenega svojega ministra, so tega krivi najbolj Poljaki in Čehi. Ako se ne dožene v kratkem jezikovni zakon, ki bo obsegal tudi Jugoslovane, zadene tudi tu največ krivde Poljake in Čehi, ne pa Nemcev. Tako dunajski „Slavisches Echo“.

Rusi ob afganski meji.

Iz Odese poročajo, da se pomnoža ruske čete ob afganski meji na okoli 80.000 mož. Častniki, tudi rezervniki, so morali pretrgati svoje dopuste ter se odpeljati nemudoma k svojim polkom. Doslej ondi še nikdar niso imeli Rusi pozimi tolike armade. Zbiranje vojaštva se vrši s čudno, sumljivo naglico. Baje Rusija ne misli zasesti Herata, nego le zabraniti Angliji, da se ne polasti Kabula in Kandaharja. No, verjetneje je vendar-le, da namerava Rusija spremeniti Herat v rusko trdnjavo, čemur se dandanes Anglija pač ne bo mogla posebej protiviti. Anglija se bo konfliktu z Rusijo previdno umaknila.

Vojna v Južni Afriki.

Bitka med Buri in Angleži se ob Tugeli še ni začela. Buri mirujejo in čakajo mirno, kar je dokaz, da jih Angleži niso iznenadili s svojim prehodom. Angleška vojska, ki je prestopila Tugelo, šteje okoli 30.000 mož, ima okoli 60 topov in 5000 vozov. Burov v severnem Natalu tudi ni dosti manj. General White v Ladysmithu miruje ter čaka trenotka, da zgrabi Buller Bure od juga; takrat jih zgrabi White od severa. Buller namerja Bure premagati in pregnati izpred Ladysmitha, potem Ladysmith znova utrditi ter preskrbeti z vsemi vojnimi potrebščinami, nato pa prekoračiti Zmajev gorovje, vdreti v republiko Oranje in se polastiti Bloemfonteina. Lord Roberts bo ta vpad Bullerja podpiral s tem, da bi sam vdrl iz Kaplandije v Oranje. Danes se menda že ugodi silni nestrpnosti

LISTEK.

Slovensko gledališče.

„Izmajlov“. Drama v štirih dejanjih, spisal A. Aškerc.)

Slovenska dramatiška književnost se je zopet pomnožila. Aškercova drama v štirih dejanjih „Izmajlov“, ki so ga igrali v petek prvič na našem odru, je nje častni prirastek.

Aškerc je vzel idejo svoji drami iz novele dr. Ivana Tavčarja „Tat“, katere tragiški završetak, potem jasnost značajev glavnih oseb in še nekatere malenkosti silijo na oder. Aškerc pa je napravil iz kratke novele dramo v štirih dejanjih. Da je uporabil tujo snov, ni to nič takega, kar bi se mu smelo in moglo očitati. Največji dramatik Shakespeare je ravnal tako, in najslavnejšim svojim dramam je zajemal snovi iz tujih del. Saj snov — dasi glavno — ni vendar vse. Kako jo pisatelj predela in razpredeli ter preosnuje v dramo, to je njegova last in v tem se kaže dramatika. Material zvoziyo zidarskemu mojstru drugi, a vendar je zgradba njegovo delo!

Grof Fjodor Andrejevič Izmajlov je ruski dragonski polkovnik, ki ima krasno ženo

Vando, katero vroče ljubi, a ki ima tudi mnogo dolgōv. Ko se razideta Vanda in Kozakiewicz, privatnik in Vandin daljnji sorodnik, in ko sta si prej razvila ljubezen, se vrne Izmajlov. A raznesla se je po mestu vest, da bo Izmajlov nemara premeščen. Začno prihajati upniki, ki ga opominjajo dolgōv. A pride tudi Vanda. Vesela mu prigovarja, naj ga ne skrbe ti malenkostni dolgovi in naj se odpravi k soariji, ki jo priredi knez Zagorski. Ko pride Kozakiewicz, odide k Zagorskemu

Drugo dejanje se vrši pri knezu Zagorskem. Ples je. Stotnik Kvasov in nadporočnik Wislinski govorita o tem, kar sta opazila nocoj, govorita o Vandini in Kozakiewicz, ki prideta kmalu na to. Kozakiewicz prigovarja Vando, naj pobegne z njim v Pariz. Odideta. Za kratko se vrne Vanda s svojim možem, ki je ves potrta, zakaj jutri mora imeti najmanj deset tisoč rubljev, a vrhu tega pričakuje z vso gotovostjo naglega premeščenja. Zagorski pride s svojimi gosti, ki posedujejo, in katerim začne pripovedovati dolgo povest o medvedjem lovu. Potem odidejo zopet plesat in zavesa pade. Ko se spet dvigne, vidimo budoar kneginje Zagorske, ki pride s svojo družabnico. Čula je na plesu opazko, da ji drago-

ceni nakit ne pristaja. Odloži ga in ga nadomesti z drugim nakitom. Odide Izmajlov dospe. Kot v sanjah tava okrog, gnan od težkih misli. Ko se zdrani, šele zapazi, kje je. Zagleda na mizi nakit. Obidejo ga rešilne misli. Ker ni nikogar poleg, ukrade dragoceni nakit, ga spravi v žep in odide.

V tretjem dejanju pride ukradeni blago prodajat k židu Izaku Edelsteinu. Zanj mu izplača po dolgem barantanju 11.500 rubljev. A na posodo pride tudi prosit nadporočnik Wislinski, ki ostane v predsobi. Skozi steklena vrata zagleda Izmajlova. A v kavarni je že čul, kaj se je pripetilo pri knezu Zagorskem. Vse mu je jasno! Torej Izmajlov — tat! Tragedija!... Bežimo od tod!

Četrto dejanje se vrši zopet pri Izmajlovu. Izmajlov hoče odjezditi na izprehod, da se razvedri. Vanda ostane sama, a pride Kozakiewicz, ki prinese dve brzojavki. Jednoma javlja, da mu je umrl bogati stric v Parizu in druga, da je on glavni dedič njegovih dveh milijonov frankov. Prigovarja Vandini, naj pobegne z njim v Pariz. Ko ji tudi pove, da je njen mož oni tat, o katerem se splošno govori po mestu, se mu vda, napiše možu karto, vzame njegovo sliko in odide s Kozakiewiczem. Vrne se Izmajlov. Izmučen je, zbehan, vest ga grize. Gre k

zrcalu. „Ali si ti polkovnik Fjodor Andrejevič Izmajlov, a? ... Lopov si! Fej te bodi Tat si!“ In pljune v zrcalo... Vzame časniki v roke in tam bere notico, ki govori o sinočnji tatvini ter pristavlja, da je policija storilcu že na sledu!... In Izmajlov sklne, da se sam javi policiji. V tem vstopi hšna in izroči Izmajlovu pismo, v katerem mu naznanja Vanda, da je pobegnila s Kozakiewiczem. In Izmajlov hoče bežati za njima. A v tem prideta stotnik Kvasov in nadporočnik Wislinski. Kvasov mu pove, da je čast polka, kateremu je Izmajlov polkovnik, oskrunjena in ga prosi, da naj blagovoli ukreniti, kar je nujno potrebno, da se opere ta madež. Izmajlov obljubi, da ukrene še danes, da se storilec zasači in kaznuje. Odide v spalnico in se — ustreli.

Iz te vsebine je razvidna vrednost in cena Aškercove drame, ki sta pač večji nego to, kar je v igri slabega. Morda je med zadnje prištevati kot glavno to, da je dejanje prerezegneno, da uhaja na mnogih mestih v stran zato, ker je dejanja samega za štiri akte vendar-le premalo. Tako bi bilo morebiti mogoče napraviti iz prvega in drugega dejanja jeden akt. Teško bi bilo v tem slučaju ohraniti prvi prizor prvega dejanja, ki — dasi predolg — se nam zdi po-

Londoncev. ki pričakujejo v nepopisnem strahu poročil z bojišča. Iz Rima je došlo poročilo, da je Krüger naprosil generalnega konzula Zjedinenih držav v Pretoriji, Macruma, naj izroči Mac Kinleyu pismo, v katerem prosi Krüger, da bi posredoval pri Angležih. Macrum je baje dospel že v Rim, odkoder se odpelje v Newyork. Ta vest še ni potrjena.

Dopisi.

Iz Novega mesta 15. januarja. Naše čitalnice, najvažnejša društva za vzbujo narodne zavesti, za pridobivanje rojakov v krog narodnega boja, za razveseljevanje mlajših in starejših, ta ognjišča vsega dobrega, kar ima mali naš narod, so se po naših duhovnikih od nastopa dr. Mahniča zanemarjale. V mestih in trgih je redko kateri duhovnik člen čitalnice. Ta društva razglasila so se med duhovniki kot nekako nečista, nevarna za naše strašno nedolžne duhovnike. Naše čitalnice so to nebrigo duhovenstva mirno prenašale in prenesle. Njih razvoj ni trpel. Naše meščanstvo se je razvilo tudi v pogledu domovinske ljubezni, vsaj na Kranjskem, in je dovolj trdno, da svoja društva intelektualno in gmotno drži. Tem društvom bi naš duhovnik, če bi ne bil tolik sovražnik meščanstva, moral biti povsod člen. On je duhovnik tudi meščanstvu in duhovnik bi moral deležen biti vsega meščanskega in socialnega življenja, žalosti in veselja. Poklic duhovnika to zahteva. Pa koristi ima tudi duhovnik od takih društev. Prihaja tako med ljudi in včasih med omikane. Bože, koliko omike ima kmetijski fant, ki je bil v lemenatu! Pošteno lepo se lahko v naših čitalnicah razveseljuje, v njih dobiva dosti pregleda čez družbo, v kateri ima kot duhovnik delovati. Dokler je še meščanstvo tako verno, ko naše kranjsko, bode, in če je še toliko v gospodarskih in političnih vprašanjih s svojim duhovenstvom navzkriž, vendar gledalo duhovnika, če pride v družbo, prijazno. Omika več pri nas ne nosi strasti sovražstva iz gospodarskih in političnih bojov v socialno življenje. Zato tudi lahko duhovnik v naših čitalnicah še izhaja. Vse drugače sodi slovensko duhovenstvo od Mahničevih časov. Pa nekaj gospodov je ostalo vendar čitalnicam zvestih. Te tira zdaj kranjski škof iz čitalnic, češ, da so čitalnice naročene na časopise, po škofu prepovedane. Tak slučaj se je dogodil te dni v našem mestu. Duhovnik je pisal čitalnišnem odboru, da izstopi, ker je čitalnica celo na več takih, po škofu prepovedanih časopisov naročena.

Če bi bil ta gospod mlad, nedolžen lemenatar, ki je komaj šele pogledal v svet, bi nič ne rekli, ali dotični je vendarle izkušen mož, ima večjo omiko in je izgojevatelj naše srednješolske mladine. Ta mož bi vendar moral misliti, da mora čitalnica imeti vsakovrstne časopise, ker ima po političnem in drugem naziranju, različne ude. Tudi ima čitalnica slovenskega mesta, v katerem je okrožno sodišče, gimnazija in precej inteligence, člane, katerim se vendar ne more, kakor abecednikom, ukazovati,

česa ne smejo brati. Ali mož hoče s tem izstopom povedati: ravnajte se, kakor jaz hočem, sic volo, sic jubeo. Če bi tega ne imel v mislih, bi bil svoj izstop čitalnišnem odboru na kratko naznanil „izstopim“ pa je. Mož bo imel priliko prepričati se, da njegov tako motiviran izstop ne bo imel nobenih drugih posledic, kakor ta, da imajo ljudje, ki se radi smejaajo, kaj tvarine več, in ta ali oni bo morebiti rekel, da to ni dobro napravil ta gospod, ker on, kot učitelj ne bi smel bodi kako hujskati meščanov, posebno, ki z učenci vkup živijo.

Mislil si je ta gospod, da bode vseh 123 posvetnih čitalniških udov za njim vrelo. Ko je videl, da se to ni zgodilo, zgrabil je za večji kol. On ve, da na nekaterih gimnazijah katehetje nekako policijo opravljajo, ter da se jih očetje in ljudje, ki imajo tante na hrani, bojijo. Prepovedal je tedaj, naš mož v zares sveti jezi nad tem, da se eksodus iz čitalnice ni vršil, gimnazijcem, da ne smejo onih gostiln obiskati, v katerih je „Slov. Narod“. Zabičil jim je, da bodo sicer s konferencami imeli opraviti, nekemu krčmarju pa celo rekel „da bodo izključeni“. Ne vemo, koliko velja glas našega g. kateheta v učiteljskem zboru naše gimnazije, ali prepričani smo, da v tem vprašanju ne bi imel nobenega soglasju. Sicer pa je nekam čudno, kar tako oblastno že naprej n-kaj nagroziti, kar ni v moči pojedinca! Kaj si morejo fantje misliti, o vsem učiteljskem zboru, če jeden tako, oblastno govoriti sme? Skoraj vsaka večja gostilna je pri nas na „Slov. Narod“ naročena. Toliko g. katehet našim gostilničarjem ne more dati zaslužiti, da bi se upognili njegovi pretnji; so drugi gostje, katere morajo gostilničarji v prvi vrsti upoštevati in če se g. katehet in dijaki zarote, da nikdar k njim ne pridejo. Kaj je tedaj storiti, ko tudi ta interdikt nič strahu ne provzroči? Fantje bodo seveda preklicane liste še bolj brali, to vemo vsi, ki smo po latinskem segali in kak dovtipen gostilničar si bo roke mel, češ, da ima kaj novega povedati o tem in onem iz farovškega sveta. Pri nas v tem oziru sploh ni šal zbijati. Naši mlajši gospodje ne mislijo na ženitev in tedaj imajo vsega zlodja v glavi in najraje se poprimejo pajdaša celibatorja, ki hoče svet po vseh pravilih antidiluvijanistične pobožnosti uravnati, ter Uščenišnikov „Venec slov. bratovščin“ kot berilo pred in po kosilu in večerji upeljati. Sicer g. profesor, ali naši gimnazijci toliko v gostilne hodijo, da si mislite z navedenim strašilom na gostilničarje vplivati? „Schöne Gegend!“ — Če je to, potem pa, g. katehet, ne kaže družega, kakor da sami osnujete gostilno za dijake; drugače nam razbijete vso višjo gimnazijo.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Konec.)

V tržaškem pristanišču pa večje jadernice s 3 jambori ne smejo do obali — in le take velike jadernice se vpoštevajo za večji lesni izvoz. Obrežje je premajhno pri pomolih, drugo pa ne pride v poštev, ker je morje drugod preplitvo. Pomolsko

obrežje je v prvi vrsti rezervirano parnikom in le v onem slučaju, kadar se sme s popolno sigurnostjo računati, da v kratkem času parnika ne bode, pritisniti se smejo velike jadernice na pomolsko obrežje.

Lesno blago se mora vsled teh okoliščin nakladati na prevozne čolne, kateri prevažajo les od brega do zunaj zasidranih jadernic. Vkrčevanje je vsled tega silno otežkočeno, jako zamudno in jako drago, brez ozira na vremenske nezgode, katere se pri počasnem vkrčevanju tako rade pripete.

Brez ozira na druge obče priznane potrebe za razširjenje vporabljenega obrežja v Trstu kliče zlasti lesni eksport po hitrem zboljšanju ondodnih razmer. Vsled tega predlagam: Zbornica naj se obrne do c. kr. trgovskega ministrstva z vlogo, v kateri opozarja na nedostatke vsled premajhnega obrežja v Trstu, zlasti z ozirom na lesno trgovino ter prosi pospeševanja rešitve pristaniščne razširjave.

Provizorični predsednik Ivan Baumgartner pripomni, da se je pri neki seji pri trgovinskem ministrstvu, katere se je kot zborniški odposlanec udeležil, zelo potegoval za pospeševanje prometa v Trst. Opozarjal je na nedostatke v tržaškem pristanišču in zlasti nujno priporočal drugo železniško zvezo s Trstom in pa da se brodarstvo v Trstu podpira. Da res slabo stoji s tržaškim pristaniščem, kaže dejstvo, da je Trst l. 1887 zavzel deveto mesto pristanišč v Evropi, l. 1897 pa že sedemnajsto. Govornik toplo podpira predloge poročevalca. — Predlogi se sprejmejo.

XXIII. Zborniški tajnik poroča, da je muzealni kustos, profesor Alfonz Müllner iz zapiskov vicedomskega in deželnega arhiva sestavil zgodovino kranjske trgovine z žitom od 16. stoletja naprej in zgodovino regulovanja Save in Ljubljane za cesarja Karla IV. in cesarice Marije Terezije. Ker bi po zapiskih urejeni opis, kako se je trgovina z žitom razvijala, in njena zgodovina brezdvomno mnoge zanimala, je želeli, da se ista natisne. Odsek nasvetuje torej: Za 500 izstikov te zgodovine naj se da 100 gl. — Predlog se sprejme.

XXIV. Poročilo o neki prošnji za napravo tiskarnice v omejenem obsegu se je po daljši debati, katere so se udeležili gg.: Lenarčič, Baumgartner, Pauer, Krajec in Stare, na predlog prvoimenovanega vrnilo odboru, da o njem na novo poizveduje in poroča.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. januarja.

— Osebnosti. Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje so prejeli gg. grajščinski upravitelj Matija Šavs v Kranju in premogarja Fran Flisek in Matija Klančičar v Zagorju ob Savi.

— Deželnozborna volitev na Goriškem. Volilna agitacija na Goriškem je zadobila kolosalne dimenzije. V soboto so bile končane volitve volilnih mož, a upati je, da so ugodno izpadle za dr. Staniča, ki je brez dvoma najboljši med vsemi. Budalasti „Primorski list“ se poganja za dr. Tonklija,

a tudi grof Alfred Coronini sili zopet na dan, dasi bi bilo najbolje, če bi ostal oddaljen političnemu življenju. V danih razmerah bi bilo vsekako želeli, da zmaga dr. Stanič.

— Nove harmonike. Balohovega barona strašilo klerikalcem nič več ne pomaga; postavili so je bili sredi svoje koruze nekaj, pa se je hitro izrabilo. Baron Schwegel je prišel „ob farbo“ in naveličal se je, kakor piše sobotni „Slovenec“ — dr. Tavčarja, ter ga pogнал z nemško-slovenskega svojega doma, kakor požene župnik kuharico iz župnišča, kadar se je že tako postarala, da mu z juho tudi muhe na mizo prinaša. Iskati pa je bilo treba namestnika, in staknili so ga v podobi jednonožnega celjskega odvetnika. K čemur ni mogel pomagati baron Schwegel, do tega naj pomaga dr. Mravlag! Hitra pomoč pa je nujno potrebna, v časih, ko so še celo škofovi pastirski listi nekako tiste kurzne vrednosti, kakor so jo živale nekdanje okrožnice, koje je ubogi Alešovec izdajal milosrdnikom ljubljanskim! Odstavili so torej Gorskega barona, in z velikim krikom in hrupom so na njegovo mesto inštalirali Mravlaga iz Celja! Celi teden so se pripravljali „Slovenčevci“ in v soboto so se sprožili. V uvodnem članku, v dnevnih vesteh, in še celo v podlistku, z jedno besedo povsod so bile mesnice in povsod so delali iz dr. Tavčarja črev kaplančki mesarčki — krvave klobase! Škoda, da se je toliko strokovnjakega dela brez uspeha potrosilo! Imeli so svoje kolone pobožni gospodje; ali pijanost, ki se kaže v sobotnem „Slovencu“, pa je le zunanja. To gospodo stresa prav za prav velik strah, ko opazuje, kako naša narodna svobodomiselna stranka s svojimi načeli povsod lepo napreduje, in kako se širi s temi še celo čez kranjske meje. Zategadelj so v soboto razparali Tavčarja, ob enem pa zopet in zopet poklicali na pomoč obmejne Slovence. Ni niti hvaležno, niti potrebno pripraviti se s temi prismojenimi avgurji. Le toliko povemo tudi danes, da je narodno-napredna stranka si v polni svesti, da ji je na pomoč priskočiti, zatiranim somišljenikom, naj žive ti na Primorskem, ali pa na Spodnjem Štajerskem, ali kjer si bodi. Stojec na tem stališču, priskočili smo na pomoč učiteljstvu na Goriškem, onemu na Spodnjem Štajerskem, in sedaj tudi slovenskim trgovcem ravno tam. Ti so nas prosili podpore, in tem je bila tudi podeljena! Če pa so slovenski trgovci s Spodnjega Štajerja bili prisiljeni z nemškimi sotrgovci vprizoriti skupno akcijo, to nam nič mari, za to je odgovorno tisto lakomno in požrešno popstvo, ki nastopuje deloma že tudi na Spodnjem Štajerskem, ter hoče na korist svojemu trebuhu pogoltniti oba, to je Slovenca in Nemca! Dasi smo prepričani, da pride nekaj tudi na jugu do sporazumljenja mej različnimi narodi — kakor si to sporazumljenje na Češkem vsi češki politiki žele — in da bode vsled skupnega delovanja vseh narodov na jugu ob svojem času strt sedanji ultramontanski klerikalizem, vendar predobro vemo, da dandanes še ni polja za tako skupno delovanje na Spodnjem Štajerskem. Če pa se vidi spodnještajerski duhovščini in tako-

treben zato, da se utemelji ljubezen med Vando in Kozakiewiczem že z onim „duševnim sorodstvom“, ki ga oba povdarjata.

Aškerc ni zatajil s to dramo samega sebe. Da jo je spisal epik krepkega peresa in močnega duha, to čutimo. Prvo tako balado je napisal Aškerc v drugem dejanju s povestjo o medvedjem lovu, ki bi jo lahko črtal brez škode, — obratno — igri v korist. Tako se nam zdi tudi tretje dejanje, da ni toliko spisano zaradi Izmajlova, nego zavoljo karektorizacije žida Edelsteina, ki je vsekakor mojstrska, docela prirodna, fotografsko istinita. Vsi tisti, ki nosijo svoje reči zastavljati, oziroma prodajati, bi lahko ostali doma. Tudi deklici in kanarček in židova žena niso potrebni za igro samo. A vse to skupaj nam podaja — kakor rečeno — najpristnejšo sliko žida Edelsteina. Nad vse nam je prijal četrti akt, ker je poln dejanja, ki ga navdaja pravo dramatiško življenje, katero hiti brez zadržka in predolgega, boljše prepočasnega razvijanja k tragiškemu koncu. Tu občudujemo jasnost značajev. Vanda je slikana posebno v tem aktu s tako živimi in zgovornimi barvami, da je njen ženski značaj kot na dlani pred nami. Malenkost samo, a vendar tako značilna: Svojega ljubčka objema, a v istem hipu po-

ljubla fotografijo nesrečnega moža. In Izmajlov sam, kako nam je simpatičen ta grešnik! Ono filozofsko razmišljanje o sebi, ona zavest o grdem dejanju, ona prezirljivost in obsodba samega sebe — to je vendar krasno pisano! Kot trije plemeniti čini nam stoji pred dušo oni trije sklepi, ki so tako brž drug za drugim dozoreli v njegovi duši: sklep, da se javi sam policiji; ko mu pade ta, sklep, da gre za nezvesto, a krasno in ljubljeno soprogo, in ko se mu podere tudi ta, ko začuti, da mu ni več rešitve, tretji in zadnji sklep, ki mu pritisne samokres na sence, da prestane utripati srce; ki je tako ljubilo — žensko!

Sploh vidimo jasnost v vseh značajih. Kozakiewicz nam je takisto jasen kakor Vanda in Morgenrot takisto kot Edelstein. Knez Zagorski je človek kot stotnik Kvasov, in nadporočnik Wislinski se jima pridružuje. Tudi druge manjše vloge so posvečene odločnemu namenu, če ne upoštevamo tega, kar smo povedali zgoraj o nepotrebnostih, ki bi jih bilo drami v korist odstraniti ali vsaj skrajšati. Hipoma smo se spomnili dialogov v drugem dejanju, ki so težki in se lažje beró, nego poslušajo.

Razvidno je torej, da je „Izmajlov“ resno in premišljeno delo, ki ne bo ostalo

le v arhivu „Dramatičnega društva“, temveč bo večkrat prišlo na oder. Navdaja nas pa ob „Izmajlovu“ prijetna nadeja, da nam Aškerc napiše zopet kaj za gledališče, saj je pokazal z „Izmajlovom“, da zna!

O igralcih in igrah se moramo le pohvalno izraziti. Grofa Izmajlova je igral naš izborni igralec in režiser G. Inemann. Kakor mu je igranje sploh krasno uspelo, tako ga moramo še posebe pohvaliti zlasti glede četrtega dejanja, kjer je kazal ono duševno bol proti koncu (posebno v prizoru z gg. Deylom in Orehkom) z ono nepokvarjeno prirodnostjo, ki je lastna samo umetniku-igralcu. Gospa Polakova kot Vanda nas je naravnost presenetila. Pohvalno smo ocenjali nje igranje doslej vedno, kadar je igrala vloge v igrah, kjer nastopi kot subretka. A z mirno vestjo konstatujemo, da je bila izborna tudi kot Vanda. Najbolj nam je ugajala vendar še v zadnjem dejanju. Takisto sodi vsa pohvala G. Danilu (Kozakiewicz), ki je igral z naravno mirnostjo, a — kjer je bilo treba — z nepretirano vnemo in strastjo. G. Housa pa nam ni še nikdar tako ugajal, kot v ulogi žida Edelsteina. To je bila igra, ki dela g. Housi veliko čast in ki bi se krasno podala tudi večjemu odru. Izborna sta bila

tudi g. Orehek (Kvasov) in g. Deyl (Wislinski). Takisto zasluži priznanje g. Verovšek (knez Zagorski) ter gospo Danilova (knežinja Zagorska). Prav ljubki sta bili gospa Housova (Ester) in gđ. Vračko (Judit), dobra je bila v neznatni ulogi Sare gđ. Ogrinčeva. Pohvala gre tudi g. Vebletu (Morgenrot), a tudi ostalo osobje je častno rešilo manjše naloge. Skratka — kakor smo rekli že v soboto — so storili vsi v polni meri svojo dolžnost, da je to delo Aškercovo tako lepo uspelo.

Kostumi so bili prav lepi, a v drugem dejanju je bilo premalo gospode. Scenerija je bila dostojna, vendar tintam (v tretjem dejanju) pomanjkljiva. Pri reprizi, upamo, bo vse v redu.

* * *

Na korist igralcu in režiserju g. Inemannu so sinoči igrali „Odstopinje do stopinje“. O priljubljenosti in spoštovanju kiga uživa g. Inemann med našim občinstvom, je bilo najlepši dokaz docelo razprodano gledališča (v parterju so stali stoli) in dične ovacije, ki mu jih je prirejalo občinstvo. Vse igralsko osobje se je vrlo potrudilo, da se je na častnem večeru g. režiserja tudi igranje živahno izteklo.

imenovanim spodnještajerskim posvetnim prvkom umestno, naše trgovce tirati med nemške, po tem — posebno če se omenjeni prvaki v ti vitalni zadevi ne upajo niti s prstom ganiti, potem izhaja ravno radi tega za nas posebna dolžnost, da svojih trgovcev ne pustimo samih in da jih branimo kakor kri svoji krvi. Postopanje dr. Tavčarja je bilo tedaj popolno pravilno, in vsak rodoljub, ki ne tiči v pčpovskih mrežah, je mora odobravati! Vzlic temu pa bodo tonzurirani clowni odslej prav pridno vlekli svojo novo harmoniko, ter peli o izdajstvu dr. Ivana Tavčarja, ter o zvezi z dr. Mravlagom! In prav kmalu izlečejo izpod strehe tudi staro harmoniko, katero so zadnjo soboto v stran vrgli, harmoniko o Schwegel-Tavčarjevi zvezi, in vlekli jo bodo zopet z vsemi močmi, da se jim bode cedil znoj po izpitih obrazih. Mi poznamo te komedijante v talarjih.

— „Primorski List“ in „Slovenski Narod“. Piše se nam: V poslednjem času se obskurni „Primorski List“, ki izhaja tam v solnčni Gorici, spodtika nad onimi učitelji, koji so predsedniki naših „Čitalnic“, češ, da to slabo vpliva na učiteljsvo, ker se pod njih predsedništvom naroča „Slovenski Narod“. — Ta klerikalni in nazadnjaški list imenuje „Slovenski Narod“ — „kugo“ in „cunjo“ — za slovensko ljudstvo. Tudi pravi to farovško glasilo, da obsoja vsakega, kdor podpira to „umazano cunjo“, ker to ni pravi namen v napredek šolstva in za izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva itd. — Na ta nizkodušni napad moramo sledeče replicirati: Minuli so oni časi, ko je bil učitelj hlapec duhovnikov in njegov prepokoren sluga. Ker se učiteljsvo svobodneje giblje in stoji večkrat na čelu našim „Čitalnicam“, smatra „Primorski List“ učiteljsvo kot — vplivno pri naročevanju listov. In, da tu in tam naše „Čitalnice“ prezirajo „Primorski List“ in si naročajo „Slovenski Narod“, naši slavni gospodi pri „Primorskem Listu“ — smrdi in ji ni po godu; zbog tega spuščajo svojo žolč po učiteljsvu, češ, da ono podpira „kugo“ in „cunjo“. — Svobodno! „Primorskemu Listu“ je „Slovenski Narod“ „kuga“ in „cunja“, a nam je obratno „Primorski List“ — „kuga“ in „cunja“. Kakor ti meni, tako jaz tebi, veli pregovor. — Slavna gospoda okoli „Primorskega Lista“ naj skrbijo, da ne bode trebalo „kuge“ raznašati. Kjer se ni „kuga“ pojavila, se je tudi ne more širiti. Naj se tedaj dotični, ki „kugo“ delajo in imajo sami „kugo“ v sebi, ozdravijo — ali pustijo ozdraviti — potem ne bode več take „kuge“ na svetu. — Fiat! — Glede „cunje“ pa „Primorskemu Listu“ jednako vračamo, kajti „Primorski List“ res ni drugo, nego „cunja“ in tudi ni za drugo, nego da se po farovžih kakšne klobase vanj zavijajo.

— Slovensko gledališče. Jutri ne bo predstave, ker bo orkestralna skušnja za Wagnerjevo opero „Večni mornar“ (Flieger Holländer).

— „Gorenjec“. Izšla je ravnokar druga številka tega lokalnega lista, ki so ga narodnjaki na Gorenjskem pozdravili z veseljem. Ker se je listu, ko je izšla prva številka očitalo, da nima določnega programa, izjavlja konsorcij sedaj, da bo Gorenjec narodno-napreden, da pa njegov namen ni, vlivati olja v ogenj in izzivati, nego širiti med ljudstvom narodno zavest, izpodbujati k narodno-gospodarskemu napredku in prinašati gorenjske krajevne novice, ki zbog lokalnega pomena ne spadajo v dnevnike.

— Ples bicikliškega kluba „Ljubljane“, ki se je vršil v soboto zvečer v gorenji dvorani „Nar. doma“, je bil najlepši kar se jih je priredilo v letosnji, precej skromni plesni sezoni. Odbor kluba se je jako potrudil, da je imel ta prvi ples čim najbolj eleganten značaj. Aranžma je bil zategadelj vsestransko okusen in dekoracija stopnjišča prav umestna. Ples se je vršil na korist Prešernovega spomenika, zato pa smo pričakovali vsaj še enkrat večjo udeležbo. Došle gospe in gospice so se odlikovale pri tej priliki s krasnimi toaletami, med katerimi je bilo nekaj tudi najmodernejših. Ples je bil dokaj živahen in animiran. Prvo četvorko je plesalo okoli 60 parov, drugo pa nekaj več. Plesoreditelja sta bila gg. Gombač in Vesel. Originalna je bila obdelitev dam s plesnimi redi in gospodov s šopki. Vojaška godba je svirala pridno, le žal, precej površno in samo stare, obrabljene točke. Plesni repertoar naše vojaške

kapele je pač nujno potreben primarne prenovitve in spopolnitve! Ples je trajal do 4. ure zjutraj. Klub „Ljubljana“ ima častno zavest, da je storil svojo nalogo docela na zadovoljnost vseh udeležencev.

— Iz Cerknice se nam piše 21. t. m.: Pri današnji drugi maši, katero je bral gosp. dekan, navzoče so bile v svojih sedeh nad žagradom tri gospe in dve gospici. Po dokončani maši — gosp. dekan molil je še navadne molitve — zapustile so omenjene dame svoje sedeže, ter šle doli a niso mogle v žagrad, ker je cerkovnik Malevž Turšič vrata tiščal. Ena gospej zakliče cerkovnika, da naj odpre, ker se jim domu mudi, a ta je odgovoril, da ne sme, dokler dekan v žagrad ne pride. In res so morale dame na stopnicah čakati dokler je gosp. dekan vse molitve odmolil, ter v žagrad prišel. — Ni li tako ravnanje nekaj prestopok zoper varnost osebne prostosti?

— Od bregov Savine se nam piše: Slavno uredništvo! Blagovolite našim ljubim tovarišem po Slovenskem sporočiti, posebno pa še „Rešetarjem“ v „Učiteljskem Tovarišu“, da smo tukaj 13. t. m. dobili veselo naznanilo, da se morejo nove, povišane učiteljske plače od 1. julija 1899 naprej zračuniti in pri c. kr. davkarju vzdigniti. — Številka 13 nam je veljala do sedaj kot nesrečna, jaz pa jo od sedaj smatram kot prav srečno, kajti 13 sem dobil obvestilo, da od sedaj dobim 13 sto gold. na leto. — Učitelj.

— Predavanja o sadjarstvu. Kakor je našim čitateljem znano, naredila sta pretečenega meseca na Notranjskem sneg, zlasti pa žled velikansko škodo. Na tisoče sadnega drevja se je polomilo in škoda znaša več stotisoč kron. Velik del drevja je tako poškodovan, da ga bo treba kar posekati, drugi del pa le toliko, da se da s primerno skrbjo še ohraniti, popraviti in čez nekaj let priversti k novi rodnosti. Zato bodi glavna skrb prizadetih sadjarjev na Notranjskem, da sedaj po zimi skušajo rešiti, kar se da rešiti. Da se sadjarji o pravilnem obrezovanju in skrbnem obdelovanju poškodovanih dreves primerno pouče, bode imel potovalni učitelj g. Fran Gombač prihodnji teden posebna teoretična predavanja in praktičen pouk o sadjarstvu in sicer: v ponedeljek ob eni popoldne v Dobropolju; v sredo ob devetih dopoldne v Kilovčah, ob dveh popoldne v Premu; v četrtek ob devetih dopoldne v Janeževem brdu, ob dveh popoldne v Ostrožnem brdu; v petek ob devetih dopoldne v Suhorju, ob dveh popoldne v Bujah; v soboto ob devetih dopoldne v Košani. Najprej bo teoretičen pouk v šoli, potem pa praktično izvajanje na prostem. Naj se torej udeležijo omenjenega pouka vsi prizadeti posestniki!

— Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani, Mestni trg št. 27 Od 13. do 19. januarja je dela iskalo 37 moških delavcev in 77 žensk. Delo je bilo ponudeno za 6 moških delavcev in za 36 žensk. 50 delavcem je bilo 38 odprtih mest nakazanih in v 28 slučajih se je delo vsprejelo, in sicer 4 moški in 24 ženskih delavk. Od 4. do 19. januarja je došlo 184 prošev za delo in 74 ponudb za delo.

— Nova pošta. Dne 1. februvarja t. l. odpre se v Srednji vasi v Bohinju na Gorenjskem, okraj Radovljica, nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob jednem služboval kot nabiralnica poštno-hranilničnega urada. Zvezo bode imel s poštnim omrežjem po vozni pošti, koja se bode upeljala med Srednjo vasjo v Bohinju in Bohinjsko Bistrico.

— Kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu je vlada za l. 1900 dovolila državne podpore 600 gl.

— Zaloge soli. Finančno ministrstvo je odredilo, da se s 1. marcem t. l. ustanovita v Ljubljani in Celju zalogi soli. Istrska sol se bode prodajala 100 kilogramov po 18 K 80 v., živinska sol po 10 K.

— V Gorici so začeli zidati novo justično poslopje. Temeljni kamen se je položil na slovesen način ob navzočnosti javnih funkcionarjev.

— V Pulj je prišla v petek ruska ladja „Car Aleksander II.“, kateri zapoveduje kapitan Smolevski. Na ladji, ki ima 38 topov, je 628 mož.

— Parobrod na Ljubljani. Komisionalna vožnja s Kotnikovim parobrodom se je vršila v soboto in je iztekla v vsa-

kem oziru povsem ugodno, tako da utegne g. Kotnik sedaj brez zadržka dobiti koncesijo.

— Konja splašila sta se v soboto popoldne Francetu Kmetiču, hlapcu pri Lovrencu Čišnovarju v Kolovorskih ulicah. Hlapec je bil pustil konje brez nadzorstva pri skladišču južnega kolodvora in je šel v pisarno. Konja sta se med tem splašila in zdirjala po Metelkovih ulicah, Radeckega, sv. Petra cesti proti deželni bolnici, kjer ju je nekdo prijel in ustavil. Na sv. Petra cesti pri Verhovčevi hiši sta konja s praznim tovornim vozom zadela v okno, ubila dve šipi in poškodovala okno. Druga nesreča se ni pripetila.

— Tri tedne starega otroka je v soboto popoldne prinesla neka ženska iz kamniškega okraja v deželno bolnico in ga tamkaj pustila in pobegnila.

— Psa povozil je včeraj neki fijakar na Dunajski cesti.

* Premogarji štrajkajo! V Morav. Ostrovi, Kladnu, Mostu, Duchovcovu, Oseku in drugod po Češkem štrajkajo premogarji in zato že danes občutno primankuje premoga na železnicah in po tovarnah; v Pragi pa bodo baje v treh dneh brez premoga.

* 1½ mil. dinarjev poneveril. Vodja užitninskega urada v Belemgradu, Milan Simić, je poneveril 1½ mil. dinarjev. Obstal pa je doslej le, da je poneveril 70.000 dinarjev.

* Za pečjo — dinamitne bombe. V Waldu na Zgorenjem Štajerskem je dal delavec Franc Schögl dve dinamitni patroni, kakoršne rabijo za lomitev kamna, za peč, da bi se posušile. Žena pa je v peči tako zakurila, da sta patroni eksplodirali. Pri tem je bila delavčeva sedemletna hči ubita, žena smrtnonevarno ranjena in še troje delavcev in delavk ranjenih. Hiši je odtrgala eksplozija cel vogelj ter ima posestnik za 7000 K škode.

* Blazen morilec. Grozen zločin se je dogodil te dni zvečer v brzovlaku, ki odhaja ob polu 9. iz Pariza. V I. razredu so se vozili g. Janjou s svojo ženo in še dva gospoda. Janjou je spal, ko ga je zbudil prepir med gospodoma. V tistem hipu je videl, da hoče eden izmed gospodov ustreliti drugega. Planil je nanj, toda revolver je počil, in krogla je šla Janjou skozi možgane. Konduktarji so morila zvezali in izročili sodišču v Dijonu. Tam pa se je izkazalo, da je morilec blazen.

* Iz harema je ušla. Tereza Malvieri, ki je v Rimu znana kot „la bella Gilda“, se je vdala marokanskemu šejku Mustafi v Tezu za ženo. Šejk jo je zaprl v svoj harem, kjer se je silno dolgočasila. Povačila je torej parkrat k sebi nekaj soprogovih prijateljev ter se z njimi zabavala. Mož je zato ženi zagrozil, da jo ubije, če stori kaj takega še kdaj ter postavil pred vrata harema par črnih evnuhov za stražo. Terezini prijatelji pa so evnuhe pretepli in odvedli lepo Terezo. Šejk se je maščeval nad nezvestnico s tem, da je izprosil pri sultanu, da so Terezo po odgonu poslali nazaj v Italijo.

Književnost.

— Slovansky Přehled. Letnik II. Številka 4. Rážena Jesenská: Z nové poezie rusinské. Leša Ukrajinka. Dr. Ivan Franko: Leša Ukrajinka. Fr. Ilešič: Československá vzájemnost v dřívějších dobách. Dr. O. Wagner: Börne a Poláci. Potomci Polabských Slovanu u Hanoversku. Referuje Ad. Černý. Z Petrohradu (Letopiseec). Z Krakova (Romuald Baudouin de Courtenay). Z Korutan. (F. Svečan). Z Krajiny. (A. Dermota). Z Bulharska. (Dr. A. Balan). Ze Srbska. (Argus). Slované severozápadní. Slované východní. Jihoslované.

Telefonična in brzovajna poročila.

Gorica 22. januarja. „Goričani“ doživeli na shodu pri Rebku velikanski poraz. Coroninijeva kandidatura propala. Ogromna večina burno kričala živela Tuma in Stanić! Živel! Sočani! Proglasila je Stanić kandidatom.

Gabršček.

Gorica 22. januarja. Volilni shod pri Rebku soglasno izrekel se za Coroninija, ki sprejme kandidataro. Društvo „Sloga“ je to že razglasilo.

Gregorčič.

Opomba uredništva. Prijavljamo ti dve brzovajki, da pokažemo svojo objektivnost.

Sežana 22. januarja. Volilni shod proglasil dr. Stanić jednoglasno kandidatom za državni zbor. Udeležba ogromna.

Slovenska Bistrica 22. januarja. Pri volitvi v okrajni zastop so v skupini kmetskih občin zmagali Slovenci vkljub ogromnemu pritisku od nemške strani. Navdušenje nepopisno.

Trbovlje 22. januarja. Pri večrajšnji obravnavi z delavskimi zastopniki v Celju je trboveljska družba ugodila sledečim zahtevam: Svečavo bode po isti ceni kakor jo sama dobiva prodajala delavcem; delavci, kateri ne stanujejo v rudniškem stanovanju, dobe 3—4 krone stanarine; 10% vin. splošno zvišanje plače, za nedeljsko delo 100% vin. doklade; v jami splošno osemurni delavni čas in izvan jame deseturni delavni čas; premoga zastopnj, kolikor ga bode delavec potreboval. Vsak premogar dobi svojo akordno knjigo ter se mu ne bode smelo akorda trgati, kakor je bila dosedaj navada. Tudi nekaterim drugim malim zahtevam se je ugodilo. Povprečno se je doseglo mirnim potom 20% vin. Včeraj ob 6. uri zvečer je bil shod v Trbovljah, kojega se je udeležilo 2000 ljudi. Na shodu so poročali zastopniki, kaj da so dosegli. Večina se je izrekla za štrajk, ker se je pa pokazalo, da ljudstvo še ni prav dobro organizirano, so se zastopniki dogovorili in ljudstvo pomirili, da je vzelo po ročilo na znanje. Ob 8. uri zvečer je bil shod v Zagorju, kojega se je udeležilo okrog 800 ljudi. Ljudstvo je v Zagorju bolje organizirano kot v Trbovljah. Danes ni štrajka. Ljudstvo je mirno in vse dela.

Dunaj 22. januarja. Državni zbor se skliče šele proti koncu meseca februarja, na vsak način pa pred 1. marcem. Ako bi ne bilo mogoče rešiti zakona o rekrutih, se državni zbor zopet zaključi, v tem slučaju pa se sedanji parlament več ne skliče.

Dunaj 22. januarja. Cesar je včeraj sprejel grofa Pallfyja v posebni avdienci. Pallfy je imel sinoči daljši razgovor z ministrskim predsednikom Körberjem.

Dunaj 22. januarja. Načelniki nemških klubov so se včeraj izrekli za nameravano pravno akcijo, želeč, da bi se čim prej sklical državni zbor. O tem sklepu je Funke obvestil ministrskega predsednika. Nezadovoljni pa so levčarski načelniki z vladno izjavo, ki jo je priobčila „Wiener Abendpost“. O njej pogrešajo izjave glede ustave in bodo zahtevali pojasnil.

Dunaj 22. januarja. Oficijozno se naznanja, da predloži vlada državnemu zboru tudi načrt za zgradbo železnice čez Ture. Proga bi tekla čez Lend-Gastein.

Dunaj 22. januarja. Po „Buda-pesti Hirlapu“ javljajo listi, da je cesar pred kratkim pri neki rodbinski slavnosti povedal, da sta se nadvojvodi Fran Ferdinand in Oton odpovedala svojim pravicam do krone in da je 13letni sin nadvojvode Otona prestolonaslednik. Vir te vesti je nezanesljiv.

Brno 22. januarja. Iz kabinetne pisarne je došlo obvestilo, da cesar ni pomilostil sedem oseb, ki so bile obsojene radi demonstracij glede zglaševanja pri kontrolnih shodih.

Lvov 22. januarja. Povodom koncerta Nadine Slavjanske v maloruskem Narodnem domu so poljski visokošolci uprizorili velikansko demonstracijo. Metali so na pevce gnala jajca. Prišlo je do velikanskega pretepa. Ker mu policija ni bila kos, je prišlo vojaštvo. Mnogo oseb je bilo aretovanih.

London 22. januarja. Vsa poročila, kar jih je doslej došlo iz Južne Afrike, izhajajo iz angleškega vira. Iz njih je posneti, da nadaljujejo Angleži ofenzivo, in sicer uspešno. Angleška armada je razdeljena na dve koloni. Tako Buller kakor Warrens sta včeraj ves dan bombardirala burske utrdbe in zavzela več manj važnih višav.

Javna zahvala.

Akad. tehn. društvu „Triglav“ u v Gradcu, so dohajali v preteklem letu t-le časniki in časopisi brezplačno: „Slovenski Narod“, „Edinost“, „Hrvatska domovina“, „Domovina“, „Slov. gospodar“, „Slov. List“, „Soča“, „Novice“, „Naša slova“, „Slovenski svet“, „Dubrovnik“, „Mir“, „Novi list“, „Adriatiška Post“, „Ljubljanski Zvon“, „Slovenka“, „Učiteljski tovariš“, „Popotnik“, „Vrtec“, „Angeljček“, „Planinski vestnik“, „Sport“, „Dolenjske novice“, „Stenograf“, „Brivec“, „Der Süden“, „Südsteirische Post“, „Politik“, „Gorica“ in „Slavisches Echo“.

Podpisani odbor se tem potom vsem uredništvom zgoraj navedenih listov kar najiskrenejše zahvaljuje na brezplačnem pošiljanju v nadi, da nam bodo i v bodoče tako naklonjena, kakor dosih dob.

Zahvaljuje se tudi g. Dragotinu Hribarju ki nam je naklonil svoj „Narodni koledar“.

Takisto nam je dolžnost, da se dostojno zahvalimo vsem onim rodoljubom širom domovine, ki so bodisi duševno ali gmotno podpirali naše društvo v prošlem letu.

Akad. tehn. društvo „Triglav“

v Gradcu, dne 18. prosinca 1900.

Za odbor:

cand. iur. Žihor France, t. č. predsednik,
stud. phil. Majžer Anton, t. č. tajnik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. januarja: Uršula Pungerčar, prodajalka, 48 let, Pred škofijo št. 48, jdtika. — Alojzij Hribar, hlapec, 46 let, Prečne ulice št. 8, jetika. — Fran Klemens, steklar, 63 let, Hrenove ulice št. 6, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 17. januarja: Jera Zajc, gostija, 48 let, jetika. — Leopold Karčnik, gostič, 65 let, prisad. Dne 18. januarja: Matija Merzlikar, tesar, 52 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nabo	Padačina v 24 urah
20.	9. zvečer	746.0	— 0.6	sl. zahod	del. oblak.	0.0 mm
21.	7. zjutraj	742.7	— 1.5	sr. zahod	oblačno	0.0 mm
	2. popol.	742.5	+ 3.4	sl. svzh.	jasno	0.0 mm
22.	9. zvečer	744.2	— 0.4	sl. zahod	jasno	0.0 mm
	7. zjutraj	741.0	— 1.8	sl. jug	oblačno	0.0 mm
	2. popol.	737.9	+ 1.3	sl. zahod	skoro jas.	0.0 mm

Srednja včerašnja temperatura — 0.2° in +0.5°, normale: — 2.3° in — 2.3°.

Dunajska borza

dne 22. januarja 1900.

Suupni državni dolg v notah	99	K 80	h
Skupni državni dolg v srebru	99	60	h
Avstrijska zlata renta	99	05	h
Avstrijska krona renta 4%	98	80	h
Ogrska zlata renta 4%	98	90	h
Ogrska krona renta 4%	95	10	h
Avstro-ogrski bančne delnice	132	—	h
Kreditne delnice	233	85	h
London vira	242	15	h
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	20	h
20 mark	23	60	h
20 frankov	19	20	h
Italijanski bankovci	89	65	h
C. kr. cekini	11	42	h

Firm. 11. Einz. I. 158.2

Bekanntmachung.

Beim k. k. Landes- als Handelsgerichte in Laibach wurde bei der im Register für Einzel-firmen eingetragenen Firma

„Alois Krenner“

Tuchfabrik in Bischoflack die Eintragung der Tatsache, dass der Firmainhaber seiner Cousine Emma Krenner, Buchhalterin in Bischoflack, die Procura erteilt hat — vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach.

Abth. III, am 11. Jänner 1900.

(Razglas. Pri c. kr. dež. kot trgovskem sodišču v Ljubljani se je vpisalo pri tvrdki Alois Krenner, vpisani v register za posamezne tvrdke, tovarna za sukno v Škofji Loki, dejstvo, da je podelil imejtelj tvrdke prokuro svoji sestrični Emi Krenner, knjigovoditeljici v Škofji Loki.)

Novo za trgovce in poljedelce!

Po razpisu visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.599, in po vznanji slavnega magistrata v Ljubljani z dne 28. julija 1899, št. 25.255, se sme

doktor pl. Trnkóczy-jev

Prašičji redilni prašek

prosto prodajati v vseh prodajalnicah.

Redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi tvorbi mesa in tolske. Jako blagodejno vpliva na prebavne organe. Zahvalna in priporočilna pisma itd. od mnogih poljedelcev potrjujejo dobroto tega sredstva, katero bi ne smelo manjkati pri nobeni kmetiji. Zavojček 25 kr., pet zavojčkov samo 1 gld.

Dobiva se pristno samo s to varstveno znamko v vseh lekarnah, drogerijah in pri vseh trgovcih. Zahteva naj se potem izrecno doktorja pl. Trnkóczyja prašičji prašek z gorenjo znamko. Če bi ga ne bilo dobiti v gorenjih prodajalnicah, piši pod naslovom: lekarna Trnkóczy, Ljubljana na dopisnico za 5 vinarjev in se potem z obratno pošto originalna zmes dopošlje. Preprodajalci dobé per Cassa 40% popusta. Ako se vzame 15 zavojev po poštnem povzetju ali če se vpošlje naprej 2 gld. 25 kr. je embalaža prosta. (5—7)

Firm. 14.

Einz. I. 240.2.

Razglas.

Objavlja se, da se je izvršil v tusodnem trgovskem registru za posamezne tvrdke pri tvrdki

„Franc Kotnik“ na Vrdu pri Vrhniki

a) izbris dosedanje imejteljice Marije Kotnik in od nje Josipu Lenarčiču podeljene prokure; b) vpis Karola Kotnika, posestnika in tovarnarja na Vrhniki kot imejtelja te tvrdke.

C. kr. deželna kot trgovinska sodnija v Ljubljani (172)

oddelek III, dne 15. januarja 1900.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga dež Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Anseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — Proga iz Novega mesta in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

G. Piccoli

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža

Leona XIII.

lekarnar „pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v b (582—15)

železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmirom potrdili navedeno množico železa, so najboljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino plačajo p. n. naročniki.

Dotlenik, ki je dne 11. t. m. v prodajalni Andr. Bruškovica nast. Val. Golob-a zahteval 2 likala, enega iz medenine št. 10 z enim železom, drugega za ogije, ter dejal, da ju nese na ogled — se vsled nedorazumenja uljudno prosi, naj naznani omenjeni tvrdki, kam je likala nesel. (181)

Pojasnilo ljubljanskemu občinstvu.

Ker se brez vednosti „Zadruga ljubljanskih izvoščkov“ snuje plesni venček dne 25. tekočega meseca, naznanja zadruga, da sta se na svojo roko združila Ivan Pukelstein in Jurij Mozar, da izkoriščata ljubljansko občinstvo za svoj žep s surovo nadležnostjo.

(185)

Zadruga ljubljanskih izvoščkov.

Vsem prijateljem in znancem, od katerih se povodom svoje precelitve iz Ljubljane nisem mogel osebno posloviti, kličem tem potom krepki:

Šdravo!

Ohranite mi voi prijazen opomin!

(182)

Anton Muha.

Hrano in stanovanje

išče mlad gospod pri boljši rodbini. Prednost se daje separirani sobi.

Ponudbe pod št. 27 poste restante do 28. t. m. tukaj. (183—1)

Kosilo in večerja

diši najboljše, ko puhté na mizi testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič Hlr. Bistrica.

Zahtevajte jih po vseh prodajalnicah jestvin.

(2029—12)

S. 1/00/1

Edikt.

(118—3)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je čez vse, kjerkoli se nahajajo premično, potem čez nepremično, v deželah, kjer velja konkurzni red z dne 25. decembra 1868, se nahajajoče premoženje posestnika in neprotokolovanega kramarja Andreja Pirca v Sodražici odprlo konkurs, ter imenovalo konkursnim komisarjem c. kr. dež. sod. svetnika, Frana Višnikarja z uradnim sedežem v Ribnici in za začasnega upravitelja mase c. kr. poštarja in trgovca Frana Fajdigo v Sodražici.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na 20. januarja 1900. dopoldne točno ob 10 uri, na uradnem sedežu konkursnega komisarja stavijo svoje predloge glede potrjenja za zdaj nastavljenega ali o imenovanju drugega masnega upravitelja in namestnika, ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali za svoje terjatve. Ob enem se pozivljajo vsi oni, ki hote staviti do skupne konkursne mase kako zahtevo kot konkursni upniki, da oznanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna obravnava

do 13. februarja 1900. leta

pri tem sodišči, ali pri c. kr. okrajnem sodišči v Ribnici po predpisih konkursnega reda, da se izognejo v istem zapretenih pravnih nasledkov ter jih dne 3. marca 1900. dopoldne točno ob 9. uri pred c. kr. konkursnim komisarjem pri določenem likvidacijskem dnevu zglasijo za likvidacijo in določitev povrstnega reda.

Pri splošnem likvidacijskem dnevu prisotni zglašeni upniki imajo pravico, po prosti volitvi na mesto masnega upravitelja, njegovega namestnika in članov odbora upnikov, ki so dotedaj poslovali, postaviti druge osebe svojega zaupanja končno veljavno.

Daljšje objave tekem konkursne obravnave pa se bodo zglašale v uradnem listu „Laibacher Zeitung“.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu

oddelek III, dne 9. januarja 1900.

Delniška glavica K1.000.000
Vplač. delnic glav. „ 600.000
Rezervna zaloga „ 80.000

Bankovni oddelek

Zrinjski trg št. 1
(bankina zgradba).

Hrvatska ljudska banka
Zagreb.

Hrvatska ljudska banka
delniško društvo v Zagrebu

Založni oddelek

Ulica Marije Valerije 7
(bankina zgradba).

Hrvatska ljudska banka

Zrinjski trg št. 1, Zagreb

sprejema denar v tekočem računu in na vložnice (hranilniške knjižice) ter jih obrestuje počenši od dne vložitve s

čistimi 4¹/₂%.

Pristojbino plača zavod sam.

Povračila se izplačujejo brez odpovednega roka ter se obresti računijo do dne povračila.

Vsi posli, katere objavljajo menjalnice, se izvršujejo točno in najkulantneje.

Podeljujejo se

predujmi

na dragocenosti, zlatino, srebrnino in razno drugo robo, kakor tudi na vrednostne papirje

pod najugodnejšimi pogoji.

Zaloga se mogó pošiljati tudi s pošto.

(46—3)